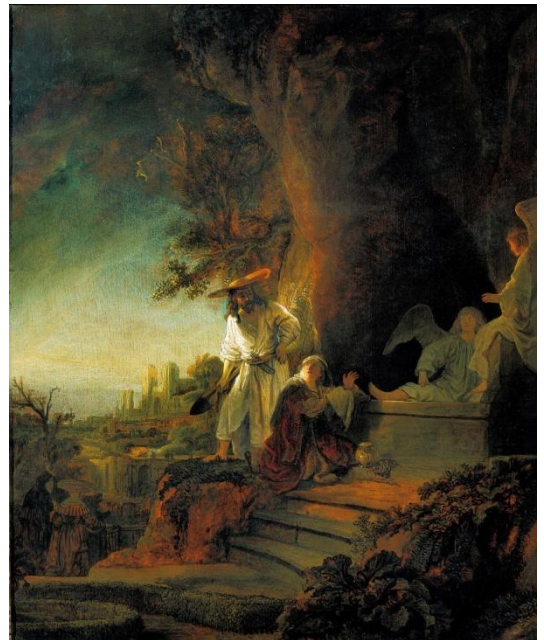

ONZE WERELD MOET OP DE SCHOP
preek, Johannes 20: 11-18

We zongen daarnet:

't Is feest, omdat Hij bij ons is, de Heer die eeuwig leeft en die in zijn verrijzenis alles herschapen heeft.

Dit lied verwoordt dat de opstanding van Christus herschepping is. Als ik deze woorden zing, word ik er blij van, maar eigenlijk kan ik het niet vatten. Het is een mysterie. Een mysterie kun je niet begrijpen, maar wel binnengaan. Ik wil je uitnodigen om vanmorgen – samen met mij – dit geheimenis binnen te treden. Daarbij laten we ons bij de hand nemen door een kunstenaar, om het onvoorstelbare voor je te zien. We gaan kijken naar het schilderij 'Christus verschijnt aan Maria Magdalena' van Rembrandt. Dit schilderij is trouwens in bezit van Buckingham Palace. Direct valt je oog op de man in het wit met de grote hoed. Hij heeft een schep in de hand en onder zijn gordel een snoeimes. Christus is afgebeeld als een potige hovenier. Goed beschouwd schildert Rembrandt een misverstand. Want Maria is in de veronderstelling dat ze met de tuinman van doen heeft.

Als Maria op de eerste dag van de week bij het graf staat, huilt ze. In haar verdriet heeft ze maar één vraag: waar is het lichaam van mijn Heer? Ze vraagt het aan de twee engelen in het wit. Die zie je aan de rechterkant. Maar als ze zich omdraait, ziet ze iemand anders staan. 'Waarom huil je? Wie zoek je?' is zijn vraag. Maria, denkend dat het de tuinman is, zegt: 'Als u hem hebt weggehaald, vertel me dan waar u hem hebt neergelegd, dan kan ik hem meenemen.' Ze zit helemaal in haar opvatting vast, dat Jezus' lichaam weggehaald is. Maar dat Hij opgestaan zou zijn, komt helemaal niet in haar op. Ze zit in haar tunnel van verdriet. Die man kan niet anders dan de hovenier zijn.

Rembrandt zet de film stil bij dit moment van misvatting. Hij had ook het ontroerende moment kunnen schilderen dat Christus haar naam noemt. Er worden dan maar twee woorden gewisseld: 'Maria' – 'Mijn meester.' Daar zit alles in, alles valt op z'n plek. Haar tunnel van verdriet wordt opgebroken. De dichter Barnard schrijft hierover: 'Vaak heb ik dit voorgelezen, thuis aan tafel of in de kerk op de paasmorgen. Het is mij nooit gelukt om deze woorden te lezen met vaste ongebroken stem. Hier houdt alles op. Hier begint alles.' Dat in je diepste verwarrende verdriet bij je naam genoemd wordt. Dat je wordt gekend. Dat je wordt begrepen tot in het diepst van je ziel. Dat laat geen mens onberoerd. De opgestane Heer noemt jouw naam vanmorgen ... Hij kent je ... Juist als we verdwaald zijn in gedachtegangen die de toekomst afsluiten. Hij noemt je naam. Ineens is alles helder.

Maar het schilderij is nog niet zover. Het toont de vergissing. Maar het is bepaald geen vergissing van Rembrandt om deze vergissing te verbeelden. De Opgestane Heer als tuinman heeft een diepe betekenis. Het brengt ons bij die allereerste tuin, de hof van Eden. Het is niet toevallig dat het verhaal begint met de woorden: 'Vroeg op de eerste de dag van de week...' (Joh. 20:1). Het brengt ons bij de eerste scheppingsdag, als God zegt: 'Er zij licht.' Er valt een prachtig licht op het gezicht van Maria. Dat licht komt niet van Christus. Want ook de Opgestane wordt van links aangelicht. Het is het licht van de opkomende zon. 'Dit is een morgen als ooit de eerste.'

Maar de schepping is aangetast. De Hof van Eden is geen paradijs gebleken. Het kwaad tiert welig. Op die Paasmorgen is er herstel. Christus die als de tweede Adam voor de tuin gaat zorgen.

De hovenier is met de herschepping begonnen. In de grondtaal heeft het woord tuinman te maken met kweken en verzorgen. Dat gaat over 'nieuw leven' en 'tot bloei laten komen'. Daarom is het ook zo mooi dat Pasen in het voorjaar valt. Het is geen lentefeest, maar dat het in de lente valt helpt ons wel om de betekenis aan te voelen. Een terminaal zieke vrouw zei ooit tegen me: 'Ik verlang niet zoveel meer.'

Nog een keer op m'n balkon zitten in de voorjaarszon en de narcissen zien uitkomen.' Het verbeeldde haar hoop voorbij die laatste grens, hoop op nieuw leven.

Op het schilderij is het een potige tuinman, uitgerust met mes en schop. Die heeft hij ook wel nodig. Onze tuin, die wereld heet, moet op de schop. Er is kaalslag, verwildering en verstikking. Een beetje bijharken is niet genoeg. Een goede hovenier kijkt naar een tuin als eco-systeem. Hij kijkt met geduld naar de samenhang der dingen. Hoe kunnen de planten en bomen bloeien, zonder dat het ten koste gaat van elkaar? Waar is meer licht nodig? Wat moet gesnoeid worden? Wat dreigt verstikt te worden? Het is beeld voor wat er met deze aarde moet gebeuren. Het gaat dus over vrede en gerechtigheid. Hoe kunnen mensen en volken tot bloei komen? Het Bijbelse woord ervoor is: *shalom*.

Dat geldt ook voor je eigen bestaan. Christus is hovenier van je eigen hart. Om van je leven een bloeiende tuin te maken. Hij heeft daarvoor een schop en een kapmes. Hij graaft en spit, schoffelt en snoeit, bemest en besproeit. Een geduldig werkje. Hij maakt vuile handen in de grondlagen, de bodem van ons bestaan. Aan onze doorns en stekels kan hij zich lelijk bezeren, tot bloedens toe.

Ons leven, onze wereld wordt een bloeiende tuin. Met Pasen is dit proces in gang gezet. Als je goed kijkt, zie je het: 'Blijf niet staren op wat vroeger was, laat het verleden rusten. Zie, Ik, zegt Hij, ga iets nieuws beginnen – nu ontkiemt het – zie je het al?' (Jes. 43:18-19)

Op het schilderij zie je achter de hovenier een grote boom staan. Het verwijst naar de boom uit het begin van de Bijbel: de boom van kennis van goed en kwaad. Maar vooral ook naar de boom op de laatste bladzijde van de Bijbel: de levensboom. 'In het midden van het plein van het nieuwe Jeruzalem stond een levensboom, die twaalf vruchten gaf, elke maand zijn eigen vrucht. De bladeren van de boom brachten de volken genezing.' (Openb. 22:2)

Pasen is de herschepping. Rembrandt heeft me geholpen om dit mysterie binnen te gaan. Onze wereld is toe aan een grondige transformatie. Het moet op de schop. Het wordt in de hele wereld aangevoeld. Maar gorilla-politiek is niet de oplossing. Het creëert alleen maar een illusie, het brengt op den duur alleen maar nog meer frustratie. De tuin van onze wereld heeft een hovenier nodig: de Opgestane Heer. Ik kwam van de week op onze wijk-app een mooie tekst daarover tegen:

*In onze wereld vandaag, zijn er tal van mensen die geen vrucht voortbrengen,
nog niet, niet meer.*

Ze zijn te moe, verdroogd, overvoerd.

Ze lijken op een onvruchtbare vijgenboom.

*Wat zij nodig hebben is niet een botte bijl, maar even geduld,
een oor dat luistert, een hand die ruimte geeft, een lichaam dat warmte biedt.*

*Wat zulke bomen nodig hebben is: krediet, niet van de bank of van de minister,
maar van mensen en gemeenschappen dichtbij.*

Geen karrenvrachten betuttelingsmest maar een schop vol zorg, aandachtig ingespit.

*Jezus van Nazareth, de Tuinman van Pasen,
waant zich in het evangelie nooit een grootgrondbezitter.*

Hij heeft een blik vol mededogen.

Hij draagt geen merkpak maar een tuindersschort met strooien hoed.

Hij is tussen de mensen immers altijd op zijn Paasbest?

Zijn solidariteit is groot en wereldwijd.

Hij loopt niet rond in macht en majesteit.

Liever staat hij te midden van de zwakheid van mensen en biedt telkens nieuwe kansen.

Hij wil nabij zijn in onmacht en verdriet en wat haast niemand kan in deze tijd:

Hij kan wachten, wachten, wachten ... met oneindig veel geduld.

Amen